

LOVČEN BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI
31. DECEMBAR 2015. GODINE
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspjeha	2
Bilans stanja	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Iskaz o tokovima gotovine	5
Napomene uz finansijske iskaze	6 – 44

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Lovćen banke AD, Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strana 2 do 44) Lovćen banke AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2015. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostalo

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2014. godine, bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 19. maja 2015. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Deloitte d.o.o. Podgorica
18. april 2016. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015. godine)

LOVČEN BANKA AD, PODGORICA

BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	Napomena	2015.	2014.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5a)	2.431	493
Rashodi kamata i slični rashodi	3.1, 5b)	(957)	(128)
NETO PRIHODI OD KAMATA		1.474	365
Troškovi obezvrjeđenja	3.7, 6	(19)	-
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a)	673	150
Rashodi od naknada i provizija	3.1, 7b)	(424)	(73)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		249	77
Neto dobiti od kursnih razlika		4	4
Troškovi zaposlenih	8	(2.075)	(658)
Opšti i administrativni troškovi	9	(1.120)	(297)
Troškovi amortizacije	10	(255)	(46)
Ostali rashodi	11	(4)	(32)
Ostali prihodi		-	-
NETO OSTALI REZULTAT		(4)	(32)
OPERATIVNI PROFIT		(1.746)	(587)
Porez na prihod	3.4, 12	(14)	(13)
NETO GUBITAK		(1.760)	(600)

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Podgorica, 15. februar 2016. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovčen banke AD, Podgorica:

Aleksandra Popović
 Glavni izvršni direktor

Goran Knežević
 Zamjenik Glavnog izvršnog direktora

Enesa Bekteš,
 Direktor sektora finansija i računovodstva

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2015. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>Napomena</u>	<u>31. decembra 2015.</u>	<u>31. decembra 2014.</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.5, 13	9.922	4.835
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 14	910	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6, 15	44.880	11.313
Investicione hartije od vrijednosti - koje se drže do dospeljeća	3.6, 16	750	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.8, 3.9, 17	1.172	827
Nematerijalna sredstva	18	496	267
Ostala finansijska potraživanja	19a	102	9
Ostala poslovna potraživanja	19b	62	60
UKUPNA SREDSTVA		<u>58.294</u>	<u>20.111</u>
OBAVEZE			
Depoziti banaka	20	-	430
Depoziti klijenata	20	40.725	10.128
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	21	11.557	3.989
Rezerve		2	2
Odložene poreske obaveze	12b	19	4
Ostale obaveze	22	142	449
UKUPNE OBAVEZE		<u>52.445</u>	<u>15.002</u>
KAPITAL			
Akcijski kapital	23	8.200	5.700
Neraspoređena dobit		(591)	9
Gubitak tekuće godine		(1.760)	(600)
UKUPAN KAPITAL		<u>5.849</u>	<u>5.109</u>
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		<u>58.294</u>	<u>20.111</u>
VANBILANSNA EVIDENCIJA	25	<u>352.991</u>	<u>161.137</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Neraspoređena dobit</u>	<u>UKUPNO</u>
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	1.839	9	1.848
Uplata akcijskog kapitala	3.861	-	3.861
Gubitak tekuće godine	-	(600)	(600)
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	5.700	(591)	5.109
Uplata akcijskog kapitala	2.500	-	2.500
Gubitak tekuće godine	-	(1.760)	(1.760)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	8.200	(2.351)	5.849

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	2015.	2014.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	2.352	485
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(522)	(96)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	673	150
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(424)	(74)
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenim i dobavljačima	(3.809)	(1.033)
Odlivi po osnovu plasiranih kredita i ostale aktive	(33.475)	(9.143)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	30.167	10.558
Neto (odlivi)/prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(5.038)	847
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(629)	(524)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(416)	(140)
Kupovina državnih zapisa	(749)	-
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.794)	(664)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje pozajmljenih sredstava	7.529	3.500
Emisija običnih akcija	2.500	3.861
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	10.029	7.361
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	3.197	7.544
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	7.635	91
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (napomena 13 i 14)	10.832	7.635

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Lovćen banka (u daljem tekstu: "Banka") je nastala je promjenom registrovane djelatnosti i naziva mikro finansijske institucije (MFI) Kontakt u banku koja je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine. MFI Kontakt posluje od 25. marta 2011. godine kada je registrovana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 4-0009270/001.

MFI Kontakt je 3. decembra 2013. godine dostavila, u ime svojih osnivača, Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD Podgorica. Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. maja 2014. godine donio je rješenje kojim izdaje dozvolu za rad Banci.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/011 dana 27. juna 2014. godine.

Banka je osnovana od strane rezidenata sa značajnim bankarskim iskustvom, naučnih radnika, zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata.

Sjedište Banke je u Podgorici, ulica Bulevar Džordža Vašingtona, br. 56. Na dan 31. decembra 2015. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i 7 filijala (31. decembra 2014. godine: 1 filijala). Na dan 31. decembra 2015. godine Banka ima 79 zaposlenih radnika (31. decembra 2014. godine: 38 zaposlenih radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze (u daljem tekstu „finansijski iskazi“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 69/05, 80/08 i 32/11) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13). Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2015. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore. Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Rezervisanja po kreditima i potraživanjima od klijenata
- Rezervisanja za kredite i potraživanja od banaka
- Rezervisanja za vanbilansne stavke
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme

Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente koji nose kamatu, amortizacijom ukupnog prihoda uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Prihodi i rashodi od naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obaveze se razgraničavaju i priznaju kao dio efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Lizing

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se na teret bilansa uspjeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, 40/08, 86/09, 14/12 i 61/13).

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem rezultata objelodanjenog u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda, na način definisan poreskim propisima. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2014. godine: 9%).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Porezi i doprinosi (nastavak)

Porez na dobit (nastavak)

Tekući porez na dobit (nastavak)

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti ulaganja raspoloživih za prodaju obračunavaju se direktno na teret ili u korist kapitala i istovremeno evidentiraju u bilansu uspjeha sa razgraničenim dobitima ili gubicima.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva na računima blagajne (EUR i devizne), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3.6. Finansijska sredstva

3.6.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha; krediti i potraživanja; finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do roka dospelja. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

(a) Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Ova kategorija ima dvije podkategorije: finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi trgovanja ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ukoliko postoji dokaz o postojanju obrasca po kojem ono ostvaruje profit u kratkom roku ili pak po odluci rukovodstva.

Derivati se uvijek klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijska sredstva (nastavak)

3.6.1. Klasifikacija (nastavak)

(b) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Kredit i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

(c) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona nederivatna finansijska sredstva koja nisu klasifikovana ni u jednu od preostale tri kategorije finansijskih sredstava, odnosno nisu finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća, finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ili zajmovi. Ulaganja raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeno vrijeme, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala. Pomenuti finansijski instrumenti obuhvataju ulaganja u kapital i dužničke hartije od vrijednosti.

(d) Finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća

Finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća su finansijski instrumenti sa fiksnim ili utvrdivim rokom plaćanja za koje Banka kod nabavljanja nedvosmisleno iskazuje namjeru i sposobnost da će ih posjedovati do njihovog dospjeća.

3.6.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti. Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala na računu rezerve kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude iskniženo odnosno obezvrijeđeno, kada se kumulativni dobici ili gubici prethodno iskazani u kapitalu priznaju u bilansu uspjeha.

Kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Oni se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnjanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrjeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se vrednuje po fer vrijednosti. Nerealizovani dobici i gubici priznaju se direktno na kapitalu, kao revalorizacione rezerve. Ukoliko je investicija ustupljena, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na kapitalu, priznaje se u bilansu uspjeha. Kamata koja je zarađena u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju prikazana je kao kamatni prihod korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Dividende koje su zarađene u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju, priznate su u bilansu uspjeha onda kada je pravo na plaćanje uspostavljeno. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takve investicije priznati su u bilansu uspjeha i prestaju da se priznaju u revalorizacionim rezervama.

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća su nederivatna finansijska sredstva kotirana na aktivnom tržištu sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokovima dospjeća, koje Banka namjerava i ima mogućnosti da drži do dospjeća. Nakon inicijalnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospjeća vrednuju se naknadno po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovani trošak izračunava se uzimanjem u obzir sve diskonte i premije pri akviziciji i naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takvih investicija priznati su u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijska sredstva (nastavak)

3.6.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao.

Ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa, Banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja

Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG”, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku.

U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravki vrijednosti kreditnih potraživanja, Banka je propisala Proceduru za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Banka vrši pregled potraživanja i drugih plasmana u cilju procjene ispravke vrijednosti i rezervisanja na mjesečnom nivou. Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu potraživanja i plasmana uključuju: neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza i sl. Procjene rukovodstva o obezvrjeđenju potraživanja i drugih plasmana putem procjene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima sa sličnim rizikom i sličnim uzrocima obezvrjeđenja. Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provjere u cilju svođenja na minimum razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka.

Pri obračunu iznosa obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, Banka uzima u obzir i novčane tokove po osnovu sredstava obezbjeđenja potraživanja. Procedurom za upravljanje kolateralima definisane su vrste sredstva obezbjeđenja, način utvrđivanja njihove vrijednosti, kao i očekivani period u kome će se unovčiti.

Obezvrjeđenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita, evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

U cilju obezbjeđenja razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, Banka identifikuje potraživanja za koja će se obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive sprovesti:

Na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena):

- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja (MZK-materijalno značajni krediti), ako procijeni da postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja,
- po kojima je dužnik banka ili neka druga finansijska institucija,
- kao i za plasmane u hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju na zvaničnom tržištu (berzi) i hartije od vrijednosti koje se čuvaju do dospijeca, bez obzira na materijalnu značajnost.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (nastavak)

Banka ustanovljava individualnu ispravku vrijednosti za plasmane za koje je identifikovano obezvređivanje, odnosno ako:

- postoje objektivni dokazi obezvređivanja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja bilansnih potraživanja i
- objektivni podaci ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih tokova gotovine bilansnog potraživanja ili grupe potraživanja.

Iznosi očekivanih priliva po kreditu procjenjuju se na osnovu dokaza o planiranim novčanim tokovima dužnika (primarni izvori). Banka procjenjuje ispravku vrijednosti za svaki pojedinačno značajan plasman i tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrijednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do nekih novih informacija koje prema procjeni bitno mijenjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrijednost kolaterala i izvjesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se vanredna procjena obezvrjeđenja plasmana. Procjena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih novčanih tokova dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

U obračun očekivanih budućih novčanih tokova po osnovu kredita ulaze i sredstva od realizacije kolaterala (sekundarni izvori), ukoliko se procijeni da ne postoje objektivni dokazi da kredit može da bude namiren iz očekivanih budućih tokova iz redovnog poslovanja i da će realno biti namiren iz sredstava obezbeđenja. U zavisnosti od vrste sredstava obezbeđenja, iznos i očekivano vrijeme naplate definisano je Procedurom za upravljanje kolateralima.

U određenim slučajevima kada za to postoje objektivni dokazi, ukupna sadašnja vrijednost kredita predstavlja zbir sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kreditu (primarni izvor) i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kolateralu (sekundarni izvor).

Na grupnoj osnovi:

- koja pripadaju grupi malih potraživanja (MMZK-materijalno manje značajni krediti),
- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja (MZK) ako se procijeni da ne postoji dokaz obezvrjeđenja,
- kod kojih obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos ispravke vrijednosti bilansne aktive,
- po osnovu provizija iz platnog prometa i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrijednost (diskontovanje).

MMZK čine potraživanja od onih dužnika čiji iznos ukupnih potraživanja (prije umanjenja za iznos ispravki vrijednosti bilansne aktive) na dan obračuna nije veći od EUR 50 hiljada.

U drugoj fazi grupisanje kredita i bilansnih potraživanja vrši se u podgrupe prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika u zavisnosti od vrste klijenata i to na:

1. Pravna lica
2. Banke
3. Stanovništvo (fizička lica, mikro privredni subjekti, preduzetnici)

Procedura za obezvrjeđenje bilansne aktive podrazumijeva sljedeće kriterijume za procjenu bilansne aktive na grupnoj osnovi:

- Grupisanje kredita i potraživanja u bonitetne grupe prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika
- Procjena obezvređenja na grupnoj osnovi
- Definisane procenata obezvređenja na osnovu migracija kategorija rizičnosti
- Naplata potraživanja
- Utvrđivanje osnovice za obezvrjeđenje kredita i potraživanja
- Obračun obezvređenja (ispravki vrijednosti) kredita i potraživanja

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki je postupak koji obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu i obračun iznosa vjerovatnog gubitka za svaku vanbilansnu stavku.

Na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena):

- za vanbilansne stavke koje ne pripadaju grupi malih izloženosti (MZP) ako se procijeni da je došlo do većeg stepena vjerovatnoće (izvjesnosti) da će odliv sredstava biti zahtijevan od dužnika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Obračun obezvrjeđenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (nastavak)

Na grupnoj osnovi:

- za vanbilansne stavke koje pripadaju grupi malih potraživanja (MMZP). U izuzetnim slučajevima radi se i pojedinačna procjena za MMZP
- za potraživanja koja ne pripadaju grupi malih izloženosti (MZP) ako se procijeni da ne postoji vjerovatnoća (izvjesnost) da će odliv sredstava biti zahtijevan od potencijalnih dužnika

Grupu malih izloženosti vanbilansne aktive čine izloženosti prema onim dužnicima čiji iznos ukupnih vanbilansne izloženosti (prije umanjena za iznos rezervisanja) na dan obračuna nije veći od EUR 50 hiljada.

Grupisanje vanbilansnih izloženosti vrši se po istom principu kao kod bilansne aktive.

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki (rezervisanja) na pojedinačnoj osnovi se vrši kontinuirano primjenom utvrđenih formalnih pravila, ali i primjenom realnog rasuđivanja. Za obračun rezervisanja primjenjuje se na sistematičan način i konzistentno tokom vremena. Kada je izvjesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze, tada se procjenjuje iznos rezervisanja.

Prilikom procjene rezervisanja neophodno je uzeti u obzir:

- neizvjesnost i rizike
- sadašnju vrijednost očekivanih nenadoknadivih budućih novčanih odliva po vanbilansnim stavkama
- buduće događaje koji nameću određene obaveze

Kod MFI Kontakt, kao pravnog prethodnika Banke, klasifikacija izloženosti, koje su u kategoriji malih kredita, je bila bazirana na danima kašnjenja, koji su bili u prosjeku ispod 15 dana tokom 2013. godine i 2014. godine do datuma transformacije društva u Banku. Na dan 31. decembra 2015. godine, ispravka vrijednosti kredita iznosi EUR 22 hiljade, imajući u vidu da je portfolio mlad i bez značajnih kašnjenja. Navedene ispravke odnose se na ispravke vrijednosti kredita fizičkih lica u iznosu od EUR 18 hiljada koji su grupno ocjenjeni, i EUR 4 hiljade na ispravke vrijednosti kredita pravnih lica koji su individualno ocjenjeni.

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podgrupama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Na osnovu klasifikacije stavki bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2015. godine		Na dan 31. decembra 2014. godine	
	% Rezervisanja	Dani kašnjenja	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30	-	<30
B1	2	31-60	2	31-60
B2	7	61-90	7	61-90
C1	20	91-150	20	91-150
C2	40	151-270	40	151-270
D	70	271-365	70	271-365
E	100	>365	100	>365

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)**

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki finansijskih sredstava primjenom MRS 39.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke.

Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke.

3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja*Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost sredstava, s ciljem da se u potpunosti otpiše u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3,3
Kompjuterska oprema	20,0
Namještaj i druga oprema	15,0
Klimatizacioni sistem	10,0
Vozila	15,0

Period amortizacije počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'ostalih prihoda/(rashoda)'. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Nematerijalna ulaganja predstavlja softver. Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka.

	<u>Stopa u %</u>
Nematerijalna ulaganja	20,0-30,0

Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja u odnosu na prethodnu godinu.

3.9. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknadiv iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se smanjuje do visine nadoknadive vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrjeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrjeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrjeđivanja sredstava.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja (nastavak)****3.10. Rezervisanja**

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj mjeri vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza. Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.11. Naknade zaposlenima**Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 3 minimalne neto zarade. Pravo na navedenu naknadu je obično uslovljeno preostaloj dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetku minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja. Banka vrši rezervisanje na bazi procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava izdvojenih za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova. Rezervisanja za otpremnine se obračunavaju primjenom metode projektovanja po jedinici prava, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva. Aktuarski dobiti i gubici se priznaju u periodu u kojem su nastali u ostalom ukupnom rezultatu.

U ovim finansijskim iskazima nisu izvršena rezervisanja po osnovu aktuarskog izvještaja. Po procjeni Rukovodstva Banke nema materijalno značajnih efekata po tom osnovu na finansijske iskaze u cjelini, imajući u vidu starosnu strukturu i broj zaposlenih, takođe nije bilo fluktuacija zaposlenih i drugih promjena.

3.12. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Finansijske obaveze se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrednosti primjenom metode efektivne kamatne stope. Razlika između ostvarenog priliva (umanjenoj za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaje se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.13. Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim iskazima po fer vrijednosti, sa ugovorenom naknadom. Naknadno vrjednovanje obaveze Banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha po pravolinijskoj metodi, tokom čitavog vijeka trajanja garancije.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtjeva korišćenje različitih tehnika vrjednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Po procjeni rukovodstva Banke, knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza objelodanjenih u finansijskim iskazima aproksimira fer vrijednost na dan bilansa, uslijed toga što su u najvećem dijelu finansijska sredstva i finansijske obaveze nastale u 2014. godini nakon početka rada Banke.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.2. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), koja se primjenjuje od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolia. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuni sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetog u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima, su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan bilansa stanja Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka je dužna da najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju stavki bilansne aktive, odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvređenju ako:

- finansijsko stanje dužnika koje ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju (smanjenje rejtinga dužnika),
- neispunjavanje ugovornih obaveza, učestalo kašnjenje u otplati kamata/glavnice i drugih ugovorenih odredbi (dokazi o propustima ili kašnjenju u plaćanju),
- informacija o blokadi računa dužnika,
- ustupci koje Banka pruža dužniku usled ekonomskih i pravnih razloga (dokazi o odobrenom odlaganju naplate, restrukturiranju potraživanja i drugi odobreni ustupci usljed finansijskih teškoća u poslovanju dužnika),
- značajne poteškoće u poslovanju dužnika (dokazi o bankrotstvu, likvidaciji, stečaju, finansijskoj reorganizaciji dužnika, šteti koju je dužnik pretrpio usljed dejstva više sile, gubitku licence, promjeni menadžmenta i dr.),
- unutrašnji i spoljni faktori koji mogu uticati na naplativost potraživanja (dokazi o nepovoljnim promjenama uslova poslovanja u nekim privrednim granama koji se odražavaju na platežnu sposobnost dužnika, kao i privredne grane, dokazi o makroekonomskim kretanjima: pad tražnje, pad cijena, deficit budžeta, poslovanje u uslovima krize ili recesije i sl.),
- lokalni ekonomski faktori koji uzrokuju probleme u naplati.

Ukoliko postoje objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti izloženosti vrši se testiranje, i u slučaju potrebe, računovodstveno priznavanje ispravke vrijednosti bilansne aktive odnosno vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Cilj je da se finansijska sredstva u bilansima Banke prikažu po fer vrijednosti i da se prikaže očekivani gubitak zbog djelimičnog ili potpunog nedostatka naplate potraživanja. Obezvređenje ili gubitak po lošoj izloženosti postoji odmah kada se ustanovi da nije moguće naplatiti cjelokupno potraživanje.

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Bilansne stavke		
Kredit i potraživanja od banaka	910	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	44.880	11.313
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	750	-
	46.540	14.113
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	1.995	812
Činidbene garancije	1.461	265
Nepovučene kreditne linije	1.305	205
	4.761	1.282
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	51.301	15.395

Upravljanje kreditnim rizikom ostvaruje sektor za upravljanje rizicima u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, politikom upravljanja kreditnim rizikom, procedurom upravljanja kreditnim rizikom, procedurom za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama, procedurom upravljanja kolateralima te drugim aktima kojima je regulisano upravljanje kreditnim rizikom. Kreditnim rizikom se upravlja kroz jasno propisane procedure identifikacije, mjerenja, kontrole i monitoring kreditnog rizika. Sektor upravljanja rizicima minimalno jednom mjesečno, za protekli mjesec odnosno kvartal, izvještava Odbor direktora o svim relevantnim pokazateljima koji se odnose na upravljanje kreditnim rizikom na nivou izloženosti i na nivou portfolija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (nastavak)

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica. Pored toga, sva fizička lica su u obavezi da svoju mjesečnu zaradu primaju preko tekućeg računa kod Banke, u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Grupno procijenjeni	Ukupno bruto	U hiljadama EUR	
						Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno neto
Stambeni krediti	2.832	3	-	-	2.835	-	2.835
Potrošački krediti	11.104	19	-	1	11.124	1	11.123
Mikrokrediti	2.409	42	-	20	2.471	20	2.451
Minusi po tekućim računima	231	-	-	-	231	-	231
Kreditne kartice	70	-	-	-	70	-	70
Kreditni datumi srednjim i malim privatnim preduzećima	26.352	175	36	-	26.563	4	26.559
Kreditni datumi državnim preduzećima	1.611	-	-	-	1.611	-	1.611
Kreditni datumi potraživanja od banaka	910	-	-	-	910	-	910
Vanbilansna aktiva	4.761	-	-	-	4.761	-	4.761
31. decembar 2015. godine	50.280	239	36	21	50.576	25	50.551
Stambeni krediti	1.387	157	-	-	1.544	-	1.544
Potrošački krediti	924	26	-	-	950	-	950
Mikrokrediti	1.109	378	-	6	1.493	3	1.490
Kreditni datumi srednjim i malim privatnim preduzećima	6.416	518	-	-	6.934	-	6.934
Kreditni datumi državnim preduzećima	395	-	-	-	395	-	395
Kreditni datumi potraživanja od banaka	2.800	-	-	-	2.800	-	2.800
Vanbilansna aktiva	1.282	-	-	-	1.282	-	1.282
31. decembar 2014. godine	14.313	1.079	-	6	15.398	3	15.395

Neobezvrijeđena nedospjela finansijska sredstva uključuju plasmane kod kojih ne postoji kašnjenje u plaćanju, na dan 31. decembra 2015. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

a) Dospjeli ali pojedinačno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	Do 30 dana kašnjenja	Od 31 do 60 dana kašnjenja	Od 61 do 90 dana kašnjenja	Od 91 do 180 dana kašnjenja	Od 181 do 365 dana kašnjenja	Od 1 do 5 godina kašnjenja	U hiljadama EUR	
							Preko 5 godina kašnjenja	Ukupno
Stambeni krediti	3	-	-	-	-	-	-	3
Potrošački krediti	19	-	-	-	1	3	-	23
Mikrokrediti	25	6	1	1	5	-	-	38
Kreditni datumi srednjim i malim privatnim preduzećima	144	24	2	5	-	-	-	175
31. decembar 2015. godine	191	30	3	6	6	3	-	239
31. decembar 2014. godine	1.038	40	1	-	-	-	-	1.079

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbijeđenih tim sredstvima

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Novčani depozit	-	403
Zaloga	2.781	472
Hipoteke	29.028	6.273
Ukupno	31.809	7.148

Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka zajmoprimcu restruktuirala kredit ako, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti, omogućiti:

- produženje roka otplate za glavnice ili kamatu,
- smanji kamatnu stopu na odobreni kredit,
- smanji iznos duga, glavnice ili kamate ili
- napravi druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

U slučaju potrebe za restrukturiranjem kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka na kraju 2015. godine ima EUR 242 hiljade restrukturiranih kredita dok ih u 2014. godini nije bilo.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	Crna Gora	Srbija	Bosna i Herceg.	Make-donija	Evropska Unija	SAD	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	-	-	837	73	910
Kreditni i potraživanja od klijenata	44.857	20	2	1	-	-	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelosti	750	-	-	-	-	-	750
Vanbilansna aktiva	4.761	-	-	-	-	-	4.761
31. decembar 2015. godine	50.368	20	2	1	837	73	51.301
Kreditni i potraživanja od banaka	-	-	-	-	2.734	66	2.800
Kreditni i potraživanja od klijenata	11.313	-	-	-	-	-	11.313
Vanbilansna aktiva	1.282	-	-	-	-	-	1.282
31. decembar 2014. godine	12.595	-	-	-	2.734	66	15.395

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

	Finansije	Transport saobraćaj i telekomunikacije	Usluge, turizam i ugostiteljstvo	Trgovina	Građevinarstvo	Administracija	Trgovina nekretninama	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	910	-	-	-	-	-	-	-	-	910
Kredit i potraživanja od klijenata	5	1.382	5.724	8.830	4.829	980	46	6.442	16.642	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	750	-	-	-	-	-	-	-	-	750
Vanbilansna aktiva	30	181	561	1.304	1.481	-	-	700	504	4.761
31. decembar 2015. godine	1.695	1.563	6.285	10.134	6.310	980	46	7.142	17.146	51.301
Kredit i potraživanja od banaka	2.800	-	-	-	-	-	-	-	-	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	5	133	64	5.526	1.011	10	208	367	3.989	11.313
Vanbilansna aktiva	-	-	-	782	-	-	-	500	-	1.282
31. decembar 2014. godine	2.805	133	64	6.308	1.011	10	208	867	3.989	15.395

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR		
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Ukupno
Do 1 godine	1.305	1.288	2.593
Od 1 do 5 godina	-	2.168	2.168
31. decembar 2015. godine	1.305	3.456	4.761
31. decembar 2014. godine	205	1.077	1.282

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Upravljanje deviznim rizikom je definisano Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja valutnim rizikom. U ovim aktima je definisan način na koji banka identifikuje, mjeri, kontroliše i ublažava te nadzire devizni rizik. Mjerenje deviznog rizika se vrši primjenom GAP analize za devizni rizik, dok je kontrola uspostavljena kroz sistem limitiranja dugih, kratkih i neto pozicija pojedinačno po valutama i agregatno posmatrano. Na dnevnoj osnovi sektor likvidnosti izvještava sektor upravljanja rizicima o iznosu i karakteru valutnih pozicija. Sektor upravljanja rizicima na mjesečnoj osnovi izvještava Odbor direktora o svim bitnim aspektima upravljanja deviznim rizikom.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	RSD	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	-	414	20	120	-	554
Obaveze u devizama	-	(174)	(41)	(21)	-	(236)
Neto otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2015. godine	-	240	(21)	99	-	318
- 31. decembra 2014. godine	-	161	11	11	-	183
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2015. godine	-	4,79%	-0,42%	1,97%	-	
- 31. decembra 2014. godine	-	3,40%	0,23%	0,23%	-	
Agregatna otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2015. godine	318					
- 31. decembra 2014. godine	183					
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2015. godine	6,34%					
- 31. decembra 2014. godine	3,87%					

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	9.922	481	48	(48)
Kredit i potraživanja od banaka	910	73	7	(7)
Kredit i potraživanja od klijenata	44.880	-	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	750	-	-	-
Ukupno sredstva	56.462	554	55	(55)
Obaveze				
Depoziti klijenata i banaka	40.725	236	24	(24)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.557	-	-	-
Ukupno obaveze	52.282	236	24	(24)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2015. godine			31	(31)
- 31. decembar 2014. godine			19	(19)

Na dan 31. decembra 2015. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 31 hiljadu (31. decembar 2014. godine: EUR 19 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2015. godine:

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Kamato- nosno	Nekamato- nosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	1.055	8.867	9.922
Kredit i potraživanja od banaka	73	837	910
Kredit i potraživanja od klijenata	44.880	-	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	750	-	750
Ukupna sredstva	46.758	9.704	56.462
OBAVEZE			
Depoziti klijenata i banaka	32.612	8.113	40.725
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.557	-	11.557
Ukupno obaveze	44.169	8.113	52.282
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2015. godine	2.589	1.591	4.180
- 31. decembar 2014. godine	(2.296)	6.697	4.401

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0,4% p.p. do -0,4% p.p.

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2015.	+0,4 b.p. EUR KS	-0,4 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	9.922	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	910	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	44.880	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	750	-	-
	56.462	-	-
Obaveze			
Depoziti klijenata	40.725	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.557	14	(14)
	52.282	14	(14)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2015. godine		14	(14)
- 31. decembar 2014. godine		14	(14)

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p., dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 14 hiljada (2014: EUR 14 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različite vrste. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka je upravljala rizikom likvidnosti u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja rizikom likvidnosti. U januaru 2015. godine je usvojena Procedura upravljanja rizikom likvidnosti. U ovim dokumentima su razrađene sve faze upravljanja rizikom likvidnosti: identifikacija, mjerenje, kontrola i monitoring rizika likvidnosti. Za mjerenje rizika likvidnosti Banka koristi GAP analizu i stresno testiranje. Na osnovu Procedure upravljanja rizikom razvijena je metodologija za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita na osnovu kojih Banka razvrstava depozite po viđenju u pojedine vremenske razrede. Praćenje rizika likvidnosti je razvijeno na dnevnoj osnovi kroz set izvještaja koje generiše sektor likvidnosti, a koje verifikuje sektor upravljanja rizicima. Pored dnevnog praćenja, rizik likvidnosti se prati na desetodnevnoj i mjesečnoj osnovi kroz sistem izvještavanja supervizora i Odbora direktora. Projekcije likvidnosti se naknadno testiraju na dnevnoj i mjesečnoj osnovi.

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenjem sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva sa tekućih računa i depozita.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po preostalom ugovorenom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
SREDSTVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	9.922	-	-	-	-	-	9.922
Kredit i potraživanja od banaka	910	-	-	-	-	-	910
Kredit i potraživanja od klijenata	911	2.351	3.022	7.792	22.472	8.332	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	750	-	-	-	-	750
	11.743	3.101	3.022	7.792	22.472	8.332	56.462
OBAVEZE							
Depoziti klijenata i banaka	13.498	1.458	4.044	8.629	13.096	-	40.725
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	47	39	82	1.216	8.811	1.362	11.557
	13.545	1.497	4.126	9.845	21.907	1.362	52.282
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2015. godine	(1.802)	1.604	(1.104)	(2.053)	565	6.970	4.180
- 31. decembra 2014. godine	3.802	415	1.195	701	(3.075)	909	3.947
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2015. godine	(1.802)	(198)	(1.302)	(3.355)	(2.790)	4.180	
- 31. decembra 2014. godine	3.802	4.217	5.412	6.113	3.038	3.947	
- 31. decembra 2015. godine	-3,45%	-0,38%	-2,49%	-6,42%	-5,34%	8,00%	
- 31. decembra 2014. godine	-3,75%	-0,69%	-2,79%	-6,71%	-5,63%	7,66%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR						
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
SREDSTVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	9.922	-	-	-	-	-	9.922
Kredit i potraživanja od banaka	910	-	-	-	-	-	910
Kredit i potraživanja od klijenata	911	2.351	3.022	7.792	22.472	8.332	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	750	-	-	-	-	750
	11.743	3.101	3.022	7.792	22.472	8.332	56.462
OBAVEZE							
Depoziti klijenata i banaka	4.670	3.256	5.406	9.828	13.796	3.769	40.725
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	47	39	82	1.216	8.811	1.362	11.557
	4.717	3.295	5.488	11.044	22.607	5.131	52.282
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2015. godine	7.026	(194)	(2.466)	(3.252)	(135)	3.201	4.180
- 31. decembra 2014. godine	6.182	5	745	311	(3.755)	459	3.947
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2015. godine	7.026	6.832	4.366	1.114	979	4.180	
- 31. decembra 2014. godine	6.182	6.187	6.932	7.243	3.488	3.947	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2015. godine	13,44%	13,07%	8,35%	2,13%	1,87%	8,00%	
- 31. decembra 2014. godine	42,50%	42,53%	47,65%	49,79%	23,98%	27,13%	

Kako je na osnovu Procedure upravljanja rizikom Banka razvila metodologiju za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita, depoziti po viđenju su razvrstani u pojedine vremenske razrede, pa se ugovoreni rok dospjeća razlikuje od očekivanog kako je navedeno u tabeli gore. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2015. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza od mjesec dana do pet godina. Banka tokom 2015. godine nije imala probleme sa održavanjem likvidnosti. Racio likvidnosti na dan 31. decembra 2015. godine bio je 2,73%.

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Na dan 31. decembra 2015. godine i 31. decembra 2014. godine Banka nema finansijskih sredstava inicijalno klasifikovanih po fer vrijednosti.

	U hiljadama EUR			
	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2015.	2014.	2015.	2014.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	910	2.800	910	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	44.880	11.313	44.880	11.313
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	750	-	750	-
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	40.725	10.524	40.725	10.524
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	11.557	4.000	11.557	4.000
Ostale obaveze	142	477	142	477

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala. Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 1.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 2.
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	9.922	-	9.922	9.922
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	910	910	910
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	44.880	44.880	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	750	-	750	750
Ukupna sredstva	-	10.672	45.790	56.462	56.462
Depoziti klijenata	-	-	40.725	40.725	40.725
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	11.557	11.557	11.557
Ukupne obaveze	-	-	52.282	52.282	52.282

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	4.835	-	4.835	4.835
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	2.800	2.800	2.800
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	11.313	11.313	11.313
Ukupna sredstva	-	4.835	14.113	18.948	18.948
Depoziti banaka	-	-	430	430	430
Depoziti klijenata	-	-	10.128	10.128	10.128
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	3.989	3.989	3.989
Ukupne obaveze	-	-	14.547	14.547	14.547

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrđiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3, primijenjene su sljedeće pretpostavke:

a) Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana i prekonocnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

b) Kredit i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupaju značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

c) *Depoziti i obaveze po kreditima*

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospjeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospjeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospjećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 60/08, 41/09 i 55/12). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od: osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, umanjena za gubitak iz tekuće godine) umanjenog za nematerijalna ulaganja, pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama,
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom solventnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim iskazima iznosi 14,01%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI

a) Prihodi od kamata i slični prihodi

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Kreditni:		
- privrednim društvima u državnom vlasništvu	37	4
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	1.344	186
- preduzetnicima	6	2
- fizičkim licima	1.046	301
	<u>2.433</u>	<u>493</u>
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1	-
	<u>1</u>	<u>-</u>
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima	(3)	-
	<u>2.431</u>	<u>493</u>

b) Rashodi kamata i slični rashodi

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Depoziti:		
- privrednih društava	131	16
- fizičkih lica	477	30
	<u>608</u>	<u>46</u>
Kreditni i ostale pozajmice	349	82
	<u>957</u>	<u>128</u>

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Promjena obezvrjeđenja po osnovu:		
- kredita	19	3
- ostala aktiva	-	(3)
	<u>19</u>	<u>-</u>

Promjene na računima ispravke vrijednosti

	Kreditni (Napomena 15)	Kamate (napomena 15)	Ostala aktiva
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	3	-	(3)
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	19	3	
Ukidanje ispravke vrijednosti	(3)	-	3
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>19</u>	<u>3</u>	<u>-</u>

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Naknade po kreditima	231	82
Naknade po vanbilansnim poslovima	47	15
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	197	29
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	120	14
Naknade za kartično poslovanje	35	-
Naknada za upite u kreditni biro	14	6
Ostale naknade i provizije	29	4
	<u>673</u>	<u>150</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (nastavak)

b) Rashodi od naknada i provizija

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Naknade Centralnoj banci	92	25
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	49	19
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	115	19
Naknade za elektronsko bankarstvo	36	6
Naknade za kartično poslovanje	112	-
Naknade na kreditne linije	17	2
Ostale naknade	3	2
	<u>424</u>	<u>73</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Neto zarade	1.059	306
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	818	253
Ostale neto naknade zaposlenima	39	22
Ugovori o djelu (bruto)	20	39
Naknade članovima Odbora direktora (bruto)	106	33
Putni troškovi i dnevnice	24	3
Obuka zaposlenih	9	2
	<u>2.075</u>	<u>658</u>

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Troškovi zakupa	326	56
Troškovi eksternih kontrola	147	72
Troškovi obezbjeđenja	124	16
Reklamiranje i marketing	115	32
Troškovi licenci i održavanja softvera	94	14
Konsultantske usluge	88	40
Ostale stručne naknade	41	12
Troškovi električne energije, goriva i komunalnih usluga	30	6
Kancelarijski materijal	27	11
Troškovi komunikacionih mreža	21	2
Održavanje kompjutera i opreme	17	6
Telefon	16	10
Članski doprinos udruženju banaka	16	4
Osiguranje	10	1
Troškovi plastike i personalizacije kartica	10	-
Troškovi reprezentacije	6	2
Razni troškovi	32	13
	<u>1.120</u>	<u>297</u>

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Nekretnine i oprema (napomena 17)	152	29
Nematerijalnih ulaganja (napomena 18)	103	17
	<u>255</u>	<u>46</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

11. OSTALI RASHODI

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Rashodovanje softvera	-	27
Rashodovanje opreme	-	1
Ostali rashodi	4	4
	<u>4</u>	<u>32</u>

12. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR	2015.	2014.
Obračunati odloženi porez	<u>14</u>	<u>13</u>
	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	<u>(1.746)</u>	<u>(587)</u>
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	<u>(157)</u>	<u>(53)</u>
Nepriznati poreski kredit na ime poreskih gubitaka	157	53
Efekti različitog tretmana stalnih sredstava za poreske svrhe	14	13
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	<u>14</u>	<u>13</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	-0,80%	-2,21%

Poreska stopa korišćena za 2015. godinu i 2014. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

b) Odloženi porez

U hiljadama EUR	Poresko sredstvo	Poreska obaveza	Neto sredstvo/ (obaveza)
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine	<u>11</u>	<u>(3)</u>	<u>8</u>
Obračunata obaveza po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	<u>(13)</u>	<u>(13)</u>
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	<u>11</u>	<u>(16)</u>	<u>(5)</u>
Obračunata obaveza po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	<u>(14)</u>	<u>(14)</u>
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	<u>11</u>	<u>(30)</u>	<u>(19)</u>

Priznata odložena poreska sredstva nastala su po osnovu poreskog gubitka iz 2012. godine u iznosu EUR 11 hiljada, i mogu se koristiti do 2017. godine. Odloženo poresko sredstvo po osnovu gubitaka iz 2014 i 2015. godine nije priznato.

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	1.838	2.803
- u stranoj valuti	481	135
Žiro račun:		
- u EUR	4.744	962
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	<u>2.859</u>	<u>935</u>
	<u>9.922</u>	<u>4.835</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju, depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana ukoliko ne postoji klauzula o nemogućnosti razoročenja prije ugovorom predviđenog roka,
- 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, uz klauzulu o nemogućnosti razoročenja prije ugovorenog roka

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 9,5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog nedjeljnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, 50% sredstava obavezne rezerve predstavlja kamatonosni dio i od koga Banka može 35% držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 15% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka isplaćuje do osmog u mjesecu za prethodni mjesec naknadu obračunatu po stopi koja je jednaka EONIA (Euro OverNight Index Average) umanjena za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	837	2.734
Namjenski depoziti kod banaka u inostranstvu	73	66
	910	2.800

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima otvorene korespodentne račune kod inostrane banke Commerz Bank AG.

Namjenski depozit kod banaka u inostranstvu sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznosi USD 80 hiljada i odnosi se na depozit u Santander Banci SAD, uz godišnju kamatnu stopu od 0,25%, koji je položen za *Master Card settlement* račun.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	183	72
- fizička lica	74	36
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5.145	1.954
- preduzetnici	10	-
- fizička lica	624	275
- ostalo	70	18
Dugoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	21.199	4.901
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1.620	395
- preduzetnici	137	35
- fizička lica	16.050	3.708
	<u>45.112</u>	<u>11.394</u>
Kamatna potraživanja:		
- krediti	92	12
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	115	34
- naknade	(414)	(124)
	<u>(207)</u>	<u>(78)</u>
Ukupno	44.905	11.316
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(22)	(3)
Ispravka vrijednosti kamata	(3)	-
	<u>(25)</u>	<u>(3)</u>
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	<u>44.880</u>	<u>11.313</u>

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva i prekoračenja na računu, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 120 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, građevinarstva i uslužne djelatnosti. Kratkoročni i dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u visini od 6% do 15% godišnje.

Kratkoročni krediti stanovništvu se odobravaju na period od mjesec dana do 12 mjeseci sa kamatnom stopom u rasponu od 8,65% do 18% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobrene na period od 12 do 241 mjesec uz kamatnu stopu na godišnjem nivou, u rasponu od 6% do 18%.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata komitente sa sjedištem na području Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine i Makedonije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija kredita i potraživanja od klijenata po djelatnostima:

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Stanovništvo	16.663	3.993
Trgovina	8.830	5.505
Građevinarstvo	4.829	1.025
Usluge pružanja smještaja i ishrane	4.319	66
Prerađivačka industrija	2.647	-
Ostale uslužne djelatnosti	1.405	270
Snabdijevanje vodom	1.084	-
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	976	11
Zdravstvo i socijalna zaštita	973	-
Saobraćaj i skladištenje	870	134
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	668	18
Informisanje i komunikacija	512	79
Poljoprivreda	361	-
Vađenje rude i kamena	257	-
Državna uprava	195	-
Obrazovanje	191	-
Kartice	70	-
Trgovina nekretninama	46	209
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5	6
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	4	-
	44.905	11.316

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Na dan 31. decembra 2015. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospelosti iznosi EUR 750 hiljada i odnose se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospelosti od 182 dana, koje je emitovao Ministarstvo finansija Crne Gore, kupljenih na aukciji od 2. septembra 2015. godine, sa stopom prinosa od 0,38% godišnje.

Neamortizovani diskont po osnovu državnih zapisa na kraju godine iznosi EUR 0,1 hiljadu. Zapisi su u cjelosti finansirani iz sredstava obavezne rezerve koje Banka drži kod Centralne Banke Crne Gore. U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore („Sl. list CG”, 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15), Banka može 35% kamatonosnog dijela obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2015. godinu i 2014. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januar 2014. godine	-	28	28
Povećanja	245	597	842
Otuđenja i rashodovanja	-	(3)	(3)
Stanje, 31. decembar 2014. godine	245	622	867
Povećanja	119	378	497
Stanje, 31. decembar 2015. godine	364	1.000	1.364
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januar 2014. godine	-	13	13
Amortizacija (napomena 10)	5	24	29
Otuđenja i rashodovanja	-	(2)	(2)
Stanje, 31. decembar 2014. godine	5	35	40
Amortizacija (napomena 10)	28	124	152
Stanje, 31. decembar 2015. godine	33	159	192
Sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2015. godine	331	841	1.172
- 31. decembra 2014. godine	240	587	827

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

18. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2015. godine i 2014. godine:

U hiljadama EUR	2015.	2014.
<i>Nabavna vrijednost</i>		
Stanje, 1. januar	282	41
Povećanja	332	281
Otpis	-	(40)
Stanje, 31. decembra	614	282
<i>Ispravka vrijednosti</i>		
Stanje, 1. januar	15	11
Amortizacija (napomena 10)	103	17
Otpis	-	(13)
Stanje, 31. decembra	118	15
Neotpisana vrijednost na dan	496	267

19. OSTALA FINANSIJSKA I POSLOVNA POTRAŽIVANJA

a) Ostala finansijska potraživanja

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dati avansi	47	5
Potraživanja od fondova za bolovanje	34	-
Ostalo	21	4
	102	9

b) Ostala poslovna potraživanja

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Unaprijed plaćeni troškovi	61	60
Ostalo	1	-
	62	60

20. DEPOZITI KLIJENATA I DEPOZITI BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Depoziti po viđenju:</i>		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	6.734	1.430
- preduzetnici	128	3
- neprofitne organizacije	120	5
- fizička lica	5.005	2.501
	11.987	3.939
<i>Kratkoročni depoziti:</i>		
- finansijske institucije	-	230
- privredna društva u privatnom vlasništvu	6.739	100
- fizička lica	8.988	227
	15.727	557
<i>Dugoročni depoziti:</i>		
- finansijske institucije	-	200
- privredna društva u privatnom vlasništvu	306	1.015
- osiguravajuća društva u privatnom vlasništvu	700	700
- fizička lica	11.589	4.112
	12.595	6.027
	40.309	10.523
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Vremenska razgraničenja: depoziti	416	35
	40.725	10.558

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

20. DEPOZITI KLIJENATA I DEPOZITI BANAKA (nastavak)

Na depozite po viđenju fizičkih lica ne obračunava se kamata. Za privredna društava, javne i druge organizacije se takođe ne obračunava kamata, ukoliko drugačije nije sa klijentom dogovoreno.

Kratkoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,35 % do 5%. godišnje, dok dugoročni uz stopu od 3% do 5,4%.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti pravnih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,15% do 5,3% godišnje.

21. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Obaveze prema povezanim licima:</i>		
DEG	3.500	3.500
<i>Obaveze prema domaćim kreditorima:</i>		
Investiciono razvojni fond	5.029	-
<i>Obaveze prema inostranim kreditorima:</i>		
Global Microfinance Fund ResponsAbility -investicioni fond Luksemburg	3.000	500
	11.529	4.000
Obračunate kamate	92	40
Vremenska razgraničenja naknada po kreditima	(64)	(51)
	11.557	3.989

Banka na dan 31. decembar 2015. godine ima pozajmicu od njemačkog državnog razvojnog fonda DEG u iznosu od EUR 3.500 hiljada. Pozajmica je odobrena dana 15. novembra 2014. godine na period od 5 godina sa grejs periodom od 2 godine i sljedećim ugovorenim rokovima dospjeća:

- 15. novembar 2016. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. maj 2017. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2017. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. maj 2018. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2018. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. maj 2019. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2019. godine	- EUR 500 hiljada

Pozajmica je odobrena uz varijabilnu kamatnu stopu od 6%+6M EURIBOR uz polugodišnje plaćanje kamate.

Obaveze prema domaćim kreditorima odnose se na pozajmljena sredstva od Investiciono razvojnog fonda koja se odobravaju Banci za finansiranje odobrenih projekata od strane fonda, pri čemu Banka zaračunava svoju maržu za preuzimanje kreditnog rizika. Ove obaveze na dan 31. decembar 2015. godine sastoje se od sljedećih kreditnih zaduženja prema Fondu:

21. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA (nastavak)

Odobreni iznos	Datum odobrenja	Datum dospijeća	Kamatna stopa	U hiljadama EUR
				Stanje na 31. decembar 2015. godine
196	17.02.2015	28.02.2022	3,00%	178
490	09.03.2015	28.02.2023	3,50%	454
80	31.03.2015	31.03.2019	3,00%	67
350	31.03.2015	31.03.2023	2,50%	340
900	30.04.2015	30.04.2022	2,50%	900
85	02.06.2015	31.05.2021	2,50%	84
155	02.06.2015	31.05.2022	2,50%	153
160	27.08.2015	27.08.2020	2,50%	160
259	31.08.2015	30.08.2025	2,50%	253
200	31.08.2015	31.08.2025	3,00%	196
50	30.09.2015	30.09.2020	2,50%	48
150	30.10.2015	30.10.2019	2,50%	150
96	13.11.2015	13.11.2025	2,50%	96
90	13.11.2015	30.11.2021	2,50%	90
1.000	30.11.2015	30.05.2024	2,00%	1.000
260	30.11.2015	30.11.2020	3,00%	260
600	03.12.2015	03.12.2019	2,50%	600
5.121				5.029

Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima obaveze prema investicionom fondu Global Microfinance Fund ResponsAbility iz Luksemburga za 4 pozajmice u ukupnom iznosu od EUR 3.000 hiljade koje su namijenjene za mikrofinansiranje.

Sve 4 pozajmice odobrene su 24. jula 2015. godine na period od 2 godine. Ugovoreni rokovi dospijeća su sljedeći:

- 25. jul 2016. godine	- EUR 1.000 hiljada
- 24. januar 2017. godine	- EUR 1.000 hiljada
- 24. jul 2017. godine	- EUR 1.000 hiljada

Ugovorena je fiksna kamatna stopa od 4,9% i kamata dospijeva na plaćanje polugodišnje.

U skladu sa uslovima ugovora o kreditu, Banka ima obavezu da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima. Na dan 31. decembra 2015. godine određeni finansijski pokazatelj Banke nije usaglašen sa uslovima ugovora po navedenom osnovu, što daje mogućnost kreditoru da sva svoja potraživanja smatra dospjelim u cjelosti. Pokazatelj koeficijent solventnosti Banke iznosi 14,01%, čime se odstupa od ugovorom propisane minimalne vrijednosti pokazatelja od 15%. Do datuma sastavljanja ovih finansijskih iskaza Global Microfinance Fund ResponsAbility nije zahtijevao od Banke izmirenje navedenih obaveza. Imajući u vidu planiranu dokapitalizaciju koja je završena u Banci u prvom kvartalu 2016. godine, kreditor je u pisanoj formi odobrio privremeno kršenje pokazatelja do 30. aprila 2016. godine. Banka se nakon datuma bilansa stanja, a zaključno sa 25. martom 2016. godine dodatno kapitalizovala u iznosu od EUR 2.500 hiljade (napomena 23), čime je uslov kreditora o visini pokazatelja koeficijenta solventnosti ispunjen.

22. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	79	411
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	25	2
Ukalkulisane obaveze	18	10
Rezervisanja za naknade zaposlenima za otpremnine	4	4
Ostale obaveze	16	22
	142	449

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

23. KAPITAL

Na dan 31. decembra 2015. godine akcijski kapital Banke čini 16,400 običnih akcija (31. decembra 2014. godine 11.400 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500.

Zakon o bankama („Sl. list CG”, br. 17/08, 44/10 i 40/11) definiše minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2015. godine i 31. decembra 2014. godine je sljedeća:

Ime i prezime/naziv kompanije	broj akcija	31. decembar 2015. godine	
		Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović/Perović Andrej/Perović Katarina	4.706	2.353	28,70%
DEG	4.600	2.300	28,05%
Zetogradnja d.o.o. Podgorica	2.706	1.353	16,50%
Božidar Vušurović	2.050	1.025	12,50%
Ivana Tatar Radulović	421	211	2,57%
Luka Nikčević	700	350	4,27%
Jovana Popović	200	100	1,22%
Vinko Nikić	328	164	2,00%
Miljan Mališ	200	100	1,22%
Nenad Radulović	109	54	0,66%
Svetozar Jovičević	90	45	0,55%
Predrag Vušurović	88	44	0,54%
Norah Licet Baccera Farfan	72	36	0,44%
Ana Pejović	60	30	0,37%
Tanja Vidić	45	22	0,27%
Mirjana Kovačević	16	8	0,10%
Ivan Popivoda	9	5	0,05%
	16.400	8.200	100,00%

Ime i prezime/naziv kompanije	broj akcija	31. decembar 2014. godine	
		Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović	3.026	1.513	26,54%
DEG	3.000	1.500	26,32%
Zetogradnja d.o.o. Podgorica	1.710	855	15,00%
Andrej Perović	840	420	7,37%
Katarina Perović	840	420	7,37%
Božidar Vušurović	650	325	5,70%
Ivana Tatar Radulović	421	210	3,69%
Jovana Popović	200	100	1,75%
Vinko Nikić	200	100	1,75%
Miljan Mališ	200	100	1,75%
Nenad Radulović	109	55	0,96%
Svetozar Jovičević	90	45	0,79%
Norah Licet Baccera Farfan	50	25	0,44%
Tanja Vidić	45	23	0,40%
Mirjana Kovačević	10	5	0,09%
Ivan Popivoda	9	4	0,08%
	11.400	5.700	100,00%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

23. KAPITAL (nastavak)

Akcionari Aleksandra Popović, Andrej Perović i Katarina Perović su 11. marta 2015. godine sklopili ugovor o udruživanju akcija i nosilac svih upravljačkih prava je akcionar Aleksandra Popović.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-3/6 –15 od 3. aprila 2015. godine dokapitalizacija Banke je uspješno okončana 31. marta 2015. godine. Ovim rješenjem je Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore potvrdila uspješnost emisije akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 2.500 hiljada (5.000 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% odobrenog iznosa emisije.

Kako bi se podržao planirani rast Banke i obezbijedilo da sopstvena sredstva Banke budu iznad zakonski definisanog minimuma, Odbor direktora banke je na sjednici 15. decembra 2015. godine donio predlog odluke o novoj dokapitalizaciji banke u iznosu od EUR 2.500 hiljada koji je praćen odlukama Skupštine akcionara Banke o dokapitalizaciji Banke povećanjem akcijskog kapitala, i to dana 21. decembra 2015. godine na iznos EUR 1.000 hiljada, i dana 8. februara 2016. godine, na iznos od EUR 1.500 hiljada.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-22/6-16 od 21. januara 2016. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 1.000 hiljada za gotovinu (2.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% emisije.

Podaci o novoj emisiji akcija su registrovani kod Centralne Depozitarne Agencije 22. januara 2016. godine.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-4/8-16 od 25.marta 2016. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 1.500 hiljada za gotovinu (3.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% emisije.

Podaci o novoj emisiji akcija su registrovani kod Centralne Depozitarne Agencije 28. marta 2016. godine.

Troškovi, neposredno povezani sa emisijom novih akcija, su priznati kao troškovi perioda u kome su nastali.

Vlasnička struktura Banke na dan 25. mart 2016. godine je sljedeća:

	<u>broj akcija</u>	<u>Iznos u hiljadama EUR</u>	<u>% učešća</u>
Aleksandra Popović (Aleksandra Popović, Andrej Perović, Katarina Perović, Miljan Mališ, Vinko Nikić, Jovana Popović, Svetozar Jovičević, Nenad Radulović, Norah Licet Becerra Farfan, Ivan Popivoda, Predrag Vušurović)	6.026	3.013	28,16%
DEG	6.003	3.002	28,05%
Zetogradnja d.o.o. Podgorica	4.243	2.122	19,83%
Božidar Vušurović	3.667	1.833	17,14%
Ivana Tatar-Radulović	421	211	1,97%
Tanja Vidić	45	22	0,21%
Mirjana Perendija (ex. Kovačević)	21	10	0,10%
Ana Pejović	60	30	0,28%
Luka Nikčević	914	457	4,27%
	<u>21.400</u>	<u>10.700</u>	<u>100,00%</u>

Akcionari Aleksandra Popović, Andrej Perović, Katarina Perović, Miljan Mališ, Vinko Nikić, Jovana Popović, Svetozar Jovičević, Nenad Radulović, Norah Licet Becerra Farfan, Ivan Popivoda, Predrag Vušurović su 21. marta 2016. godine sklopili aneks ugovora o udruživanju akcija i nosilac svih upravljačkih prava je akcionar Aleksandra Popović. U trenutku sklapanja aneksa ugovora učešće u vlasništvu navedenih akcionara je bilo 32,55%, a nakon upisa ove emisije je svedeno na 28,16%.

24. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG”, br. 17/08, 44/10 i 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent solventnosti Banke je na dan 31. decembra 2015. godine iznosio 14,01% (minimum 10%).

Na 31. decembar 2015. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je iznad propisanog minimuma od EUR 5.000 hiljada i iznosi EUR 5.014 hiljada. Banka se nakon datuma bilansa stanja, a zaključno sa 25. martom 2016. godine dodatno kapitalizovala u iznosu od EUR 2.500 hiljade (napomena 23).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

24. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (nastavak)

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja, propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, na dan 31. decembra 2015. godine je prikazana kao što slijedi:

	Propisani limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2015. godine
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	14,01%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	22,70%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	147%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	0,1%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	12,31%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	1%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	33%
Koeficijent likvidnosti Banke	min 1%	2,73%

25. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U hiljadama EUR

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Rizična vanbilasna aktiva		
Neopozive obaveze za davanje kredita	1.305	205
Izdane garancije		
- Izdate plative garancije	1.995	812
- Izdate činidbene garancije	1.461	265
Ostala vanbilasna evidencija	4.761	1.282
Kolaterali po osnovu potraživanja	348.230	159.855
	352.991	161.137

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) potraživanja se iz bilansa Banke prenose u internu evidenciju ako Banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijedeno potraživanje:
  - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
  - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom Banka na dan 31. decembar 2015. godine nema potraživanja koja su isknjižena iz bilansne evidencije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Lica povezana sa Bankom su akcionari Banke, predstavnici rukovodstva i zaposleni Banke.

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2013.
<i>Kredit:</i>		
- Triton d.o.o. Podgorica	18	-
- Truck Trade d.o.o. Podgorica	5	6
- krediti fizičkim licima akcionarima	157	57
Ukupno potraživanja:	<u>180</u>	<u>63</u>
<i>Obaveze</i>		
<i>Avista depoziti:</i>		
- Zetogradnja d.o.o. Podgorica	350	118
- Triton d.o.o. Podgorica	2	-
- depoziti fizičkim licima akcionarima	1.343	879
<i>Obaveze po pozajmicama:</i>		
- DEG (napomena 21)	3.500	3.500
<i>Obaveze za kamatu:</i>		
- DEG	26	27
<i>Vremenska razgraničenja (pozajmice):</i>		
- DEG	(40)	(51)
Obaveze prema dobavljačima	<u>2</u>	<u>-</u>
Ukupno obaveze	<u>5.183</u>	<u>4.473</u>
Obaveze, neto	<u>(5.003)</u>	<u>(4.410)</u>

Kreditu zaposlenima iznose EUR 584 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 339 hiljada) i najvećim dijelom se odnose na odobrene kratkoročne i dugoročne kredite sa kamatnim stopama u rasponu od 8,95% do 15% na godišnjem nivou. Zaposlenima se odobravaju kamate pod uslovima koji su isti kao za klijente fizička lica. Ostvareni prihod od kamate na kredite zaposlenih u 2015. godini je EUR 39 hiljada (2014: EUR 8 hiljada).

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2015. godine i 2014. godine su sljedeći:

	31. decembar 2015.	U hiljadama EUR 31. decembar 2014.
<i>Prihodi od kamata:</i>		
- kamate fizičkih lica akcionara	14	-
Ukupni prihodi	<u>14</u>	<u>-</u>
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
- DEG kamate (napomena 5b)	216	42
- DEG naknade (napomena 7b)	10	2
- kamate fizičkih lica akcionara	46	-
<i>Opšti troškovi (zakup, obezbjeđenje, ostali troškovi):</i>		
- Triton d.o.o. Podgorica	202	26
Ukupni rashodi	<u>474</u>	<u>70</u>
Neto rashodi	<u>(460)</u>	<u>(70)</u>

Naknade top menadžmentu i odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2015. godini iznose EUR 383 hiljada (2014: EUR 120 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

27. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2015. godine nije bilo sudskih sporova koji se vode protiv Banke od strane pravnih i fizičkih lica.

Banka na 31. decembar 2015. godine vodi postupak protiv jednog pravnog i tri fizička lica radi naplate potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 11 hiljada.

28. OPERATIVNI LIZING

Ugovori o operativnom lizingu, sa ugovorenim periodom zakupa, odnose se na uzimanje u zakup poslovnih i stambenih prostora. Banka nema opciju da poslovni prostor uzet u zakup kupi po isteku perioda zakupa.

U toku 2015. godine, trošak zakupa je iznosio EUR 326 hiljada (2014. godina: EUR 56 hiljada).

Zakupi poslovnih prostora predstavljaju preuzete obaveze za period od 5 do 15 godina.

Preuzete obaveze po ugovorima o operativnom lizingu poslovnih prostora do datuma bilansa stanja koje nisu iskazane u finansijskim iskazima su sljedeće:

U hiljadama EUR	<u>31. decembar 2015.</u>	<u>31. decembar 2014.</u>
Ugovorene obaveze do 1 godine	390	161
Ugovorene obaveze od 1 do 5 godina	1.403	644
Ugovorene obaveze preko 5 godina	<u>1.806</u>	<u>1.044</u>
	<u>3.599</u>	<u>1.849</u>

29. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda.

	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Gubitak za godinu u hiljadama EUR	(1.760)	(600)
Prosječan ponderisani broj akcija	<u>15.150</u>	<u>4.689</u>
Gubitak po akciji u EUR	<u>(116,2156)</u>	<u>(128,0055)</u>

30. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

31. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembar 2015. godine i 2014. godine bili su:

	<u>31. decembar 2015.</u>	<u>31. decembar 2014.</u>
USD	0,9152	0,8224
CHF	0,9247	0,8314
GBP	1,3552	1,1956

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 23, dokapitalizacija Banke je uspješno okončana 25. marta 2016 godine, što je potvrđeno Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-22/6-16 od 21. januara 2016. godine kojim je Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 1.000 hiljada za gotovinu (2.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% prve emisije, i Rješenje o uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-4/8-16 od 25. marta 2016. godine, kojim je potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 1.500 hiljada za gotovinu (3.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% druge emisije nakon datuma bilansa stanja.

Osim navedenog, nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim iskazima za godinu završenu na dan 31. decembra 2015. godine.

33. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG”, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Lovćen banka AD, Podgorica;
Adresa: Bulevar Džordža Vašingtona 56/I, 81000 Podgorica;
Matični broj: 02829541
Telefon/Fax: + 382 (0)20 205 410
Adresa internet stranice: <http://www.lovcenbanka.me>
Adresa elektronske pošte: office@lovcenbanka.me

Na dan 31. decembra 2015. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i 7 filijala.

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka ima 79 zaposlenih radnika (31. decembra 2014. godine: 38 zaposlenih radnika).

Žiro račun: 565-1-84.

Lovćen banka je “nasljednik” MFI Kontakt koja je 3. decembra 2013. godine dostavila Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD, Podgorica.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/011.

Centralna banka Crne Gore je 28. maja 2014. godine izdala dozvolu za rad Banke.

Banka je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine, a osnovali su je rezidenti Crne Gore zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora:

<u>Funkcija</u>	<u>Ime i prezime</u>	<u>Datum rođenja</u>	<u>Podaci o prebivalištu</u>	<u>Adresa (ulica i broj)</u>
1. Predsjednik	Andreas Zeisler	13.1.1959	Njemačka	Judenpfad 59B, 50996 Koln
2. član	Farfan Becerra Norah Licet	11.4.1961	Njemačka	Barenstrasse12, 60316 Frankfurt
3. član	Blagota Radović	25.9.1958	Crna Gora	Slobode 59, 81000 Podgorica
4. član	Mirjana Kovačević	22.9.1955	Srbija	Rige od Fere 15, 11000 Beograd
5. član	Klaus Glaubitt	16.9.1944	Njemačka	Rodheimer Strasse 7, 61273 Wehrheim
6. član	Ernst Welteke	21.8.1942	Njemačka	Jamin Strasse 2b, 61476 Kronberg im Taunus
Glavni izvršni direktor	Aleksandra Popović	1.12.1966	Crna Gora	Bulevar Revolucije 50/4, 81000 Podgorica

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2015. GODINE

33. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Deset najvećih akcionara na 31. decembar 2015. godine:

Ime i prezime/naziv kompanije	Adresa prebivališta/poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Broj akcija	Procentualno učešće
Aleksandra Popović	Bulevar Revolucije 50/4, Podgorica	4.706	28,70%
/Perović Andrej/Perović Katarina	Keln	4.600	28,05%
DEG	V Proleterske bb, Podgorica	2.706	16,50%
Zetogradnja d.o.o. Podgorica	Mojsija Zečevića 22, Berane	2.050	12,50%
Božidar Vušurović	Krsta Kostića bb, Nikšić	700	4,27%
Luka Nikčević			
Ivana Tatar Radulović	Jovana Tomaševića 11, Podgorica	421	2,57%
Vinko Nikić	Plagenti C-2, Kotor	328	2,00%
Jovana Popović			
	Bulevar Revolucije 50/4, Podgorica	200	1,22%
Miljan Mališ			
	Bulevar Mihaila Pupina 79, Beograd	200	1,22%
Nenad Radulović			
	Jovana Tomaševića 11, Podgorica	109	0,66%
		16.020	97,68%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih iskaza za 2015. godinu: Deloitte d.o.o. Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog bb, Zgrada Maxim, 81000 Podgorica, Crna Gora.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2015. i 2014. godine iznosi 500 EUR.

Gubitak po akciji na dan 31. decembar 2015. godine i 31. decembar 2014. godine, je EUR 116,2156 i EUR 128,0055 respektivno.

Isplate dividende u 2015. godini i 2014. godini nije bilo.